

حوزه علمیه

بررسی نقش عوامل اخلاقی، اجتماعی موثر در طلاق

استاد راهنما: سرکار خانم ملائی

پژوهشگران: نگار ملکی، سمیرا حیدریان،

الهام فتحی، سمیه باطمانی، ندا بهرامی

پاییز 97

رتبه علمی: مدرسه علمیه امام خمینی (ره) سطح 2 کرمانشاه

بسم الله الرحمن الرحيم

چکیده

خانواده یک نهاد اجتماعی اولیه و حیاتی است که سلامت فرد و تعالی جامعه را تامین می کند نه تنها از نظر جسمی و روحی، بلکه از نظر روانی، عاطفی و شخصیتی تحت تاثیر خانواده قرار دارد: چراکه خانواده جایگاهی است که فرد می تواند با تکمیل شخصیت خود، برای بر عهده گرفتن نقش های اجتماعی اش در جامعه آماده گردد.

طلاق به معنای فرو پاشی مهمترین نهاد جامعه پذیری در جامعه انسانی است. این پدیده از جمله واقعیت هایی است که نهاد خانواده در دنیای امروز، به طور گسترده ای آن را تجربه می کند. طلاق یکی از اسباب ها اجتماعی است و هنگامی که در جامعه امار طلاق افزایش پیدا می کند. نهاد خانواده کارکرد های ضروری و اجتماعی خود را از دست می دهد و پیامدهای منفی فراوانی را برای جامعه به دنبال دارد. هدف از انجام این تحقیق، بررسی عوامل اخلاقی یا اجتماعی موثر بر میزان طلاق در جامعه می باشد. با استفاده از روش کتابخانه ای و اسنادی یا منتهای تحقیق نشان می دهد که عواملی نظیر سوءظن به همسر، خشونت، نفاق و دو رویی، اعتیاد، مشکلات جنسی، تجمل گرایی، مرد سالاری، دخالت اطرافیان، تعصب و غیرت بی مورد و در نهایت ازدواج ها تحمیلی بر طلاق موثر است و رابطه معنا دار و تنگاتنگی میان عوامل یاد شده با طلاق وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده، می توان با سیاست گذاری و برنامه ریزی های متناسب، زمینه مناسب برای کاهش میزان طلاق در جامعه ایجاد کرد.

کلید واژه: طلاق، خشونت، زوجین، ازدواج، خانواده

خانواده به عنوان واحد اجتماعی علاوه بر واحد اجتماعی علاوه بر اینکه منبع اولویت نیاز های اساسی فرد محسوب می شود موقعیت های متعددی رانیز برای یاد گیری و شکل گیری نگرش ها و تشکیل باور های فرد فراهم می آورد. فرد در بستر خانواده خواسته های جامعه را می آورد و این شناخت او را به گزینش رفتار های معین رهنمون می سازد. از انجایی که انتخاب همسر یکی از مهم ترین تصمیم هایی است که در شکل گیری خانواده و زندگی اجتماعی گرفته می شود، اهمیت مسئله ایجاب می کند که افراد با کنکاش عمیق تری به نقش عوامل زیر بنایی مانند عوامل اخلاقی - اجتماعی و زندگی زناشویی توجه کنند. متخصصین روان شناسی خانواده غالبا معیار خود را در بررسی کیفیت روابط زناشویی زوجین، سطح رضایت زناشویی آن ها قرار می دهند رضایت زنا شویی، یکی از مهم ترین عوامل پیشرفت و دستیابی به اهداف زندگی است که مع الاسف در حال رخت بر بستن از جامعه کنونی ماست. افزایش امار طلاق در جامعه کنونی ایران را می توان به صراحت گواه این مدعا دانست.

امروزه چنین به نظر میرسد که در گذشته زندگی مشترک افراد دوام زولانی تری داشته و طلاق به ندر اتفاق می افتد. اما امروزه به دنبال بی ثباتی اقتصادی، افزایش ابتلا به بیماری های روانی ، افزایش اعتیاد، دسترسی آسان به جنس مخالف از طریق شبکه های اجتماعی مجازی و لذت طلبی پدیده طلاق دیگر امری غیر عادی تلقی نمی شود. متاسفانه حتی همسرانی که بسیار معتقد به اصول اخلاقی پایبند هستند نیز ممکن است به دلایل مختلف ناگزیر از طلاق شوند.

اکنون مطرح کردن چنین پرسشی که عوامل موثر بر طلاق کلام ها هستند، همانطو که پیش تر نیز اشاره شد طلاق پدیده ای نیست که یک شبه اتفاق بیافتد بلکه تدریجی و تحت تاثیر عوامل بسیاری است از ان جا که بررسی تمامی عوامل موثر امری بس دشوار، زمان بر و تخصصی بوده وحتی ممکن است در یک مجله نگنجد لذا دامنه تحقیق حاضر محدود به ده عامل: سوءظن، نفاق و دو رویی، تعصب و غیرت بیجا، حساست، اختلالات

جنسی، اعتیاد، مرد سالاری، تجمل گرایی، ناباروری، دخالت اطرافیان و شکسته شدن قبح طلاق در جامعه شده است .

روش تحقیق در این پژوهش کتابخانه ای و از نوع فیش برداری می باشد.

نتیجه گیری:

نهاد خانواده کوچکترین نظام اجتماعی است که استحکام آن موثر در ثبات جامعه و مصئون ماندن آن از پیامدهای سوء ناشی از این عدم ثبات دارد. ازهم گسیختگی نهاد خانواده که غالبا در قالب طلاق پدیدار می شود ، تاثیرات نامطلوبی بر پیکره اجتماعی دارد که جلوگیری از آن را با شناخت عوامل طلاق و راه کار های پیشگیری از آن اجتناب ناپذیر می سازد.

طلاق دلایل گوناگون دارد . این دلایل متناسب با موقعیت، طبقه و جایگاه اجتماعی زوجین متفاوت است، شناخت عوامل موثر در شکل گیری این پدیده در کنترل و کاهش آن نقش بسزایی خواهد داشت.

در یک نگاه کلی می توان علل و عوامل طلاق را در عوامل اقتصادی ، اجتماعی مانند اختلافات فرهنگی و سطح طبقاتی و عوامل ارتباطی مانند سوءظن مانند بد دلی و بد بینی و عوامل شخصیتی مانند ضعف اعتقادات و عدم ثبات شخصیت و بالاخره عوامل جنسی و عاطفی نمود . اصولا اسلام با طلاق به شدت مخالف است و اسلام ، خواهان آن است که تا حد امکان از وقوع پدیده طلاق اجتناب شود و در عین حال آن را به عنوان یک چار جویی در موردی که رفع اختلافات زوجین منحصر به جدایی آنان است تجویز کرده است اسلام مردانی را که مرتب ازدواج کرده و طلاق می دهند و به اصطلاح مطلق می باشند دشمن خدا می دانند. از نظر اسلام (حدیثی از پیامبر ص) منفور ترین حلال ها نزد خدا طلاق است همانطور که اشاره شد طلاق عوامل مختلفی دارد که مهم ترین ین علل و عوامل را می توان به شرح ذیل گفت:

1-عدم آگاهی جنسی

2-اعتیاد و مواد مخدر

3-سوءظن و بدبینی

4-نفاق و دورویی

5-مرد سالاری

6-تجمل گرایی

7-ازدواج تحمیلی

8-فقدان امنیت شغلی

9-تعیین مهریه های سنگین

10-دخاله نابجای اطرافیان

11-کاهش قبح طلاق در افکار عمومی

12-بیماری یا نقص جسمانی مانند عقیم بودن مرد یا نازا بودن زن

13-تعصب و غیرت بی مورد

14-اختلالات جنسی

15-تفاوت طبقاتی

16-مدگرایی

17-بحران شخصیتی

18-عدم رعایت عفاف و حجاب

19-اختلاف سطح تحصیلات

20-پرخاشگری

به دلیل کمبود زمان و حجم مطلب در پژوهش عوامل بالا به طور خلاصه بیان شده است بر طبق نتایج حاصل چنانچه افراد بتوانند ابعاد مثبت شخصیت خود را از جمله مسئولیت پذیری ، حسن خلق ، اعتماد زایی و توانایی اعتماد متقابل ، هدف مندی و درک ارزشمندی زندگی رابه صورت افراطی در خود پرورش داد و در هنگام تشکیل خانواده به نهاد خانواده منتقل کنند. نه تنها فرصت تجربه زندگی و سعادت مندانه ای را در اختیار خود قرار داده و موجبات نگرش مثبت به امر ازدواج و افزایش قبح طلاق در بعد خانوادگی و اجتماعی و متعاقب آن خود پدیده طلاق را فراهم خواهند کرد.

1. اکبری، 1385، ص 189
2. اکبری، 1285، ص 189 تا 191
3. احمدی، 1382
4. بهداشت روانی 1- محمد علی احمد وند - چاپ پیام نور
5. حبیب اقا بخشی - (اعتیاد و آسیب شناسی خانواده) انتشارات دانش افرین 1379
6. الترغیب والترهیب ج 13
7. بارون و همکاران ، 1388 ص 619
8. تفسیر نمونه، ج 2 ص 336
9. صادقی و مشکبیه حقیقی، 1385، ص 31
10. دادستان ، 1386 ص 68
11. بهداشت روانی- دکتر سعید شاملو چاپ 15 - پاییز 81
12. حسینی شاهرودی، حسن، 1380 - بررسی جامع شناختی پدیده طلاق مهنامه معرفت شماره 45
13. شعله اتشین - (ما، اعتیاد ، جامعه) موسسه فرهنگی انتشاراتی گوهر منظوم - 1381
14. غررالحکم
15. مسئله طلاق - علل و عوامل - مرضیه علیایی - فروردین 88
16. مفردات راغب ، راغب اصفهانی، ص 636
17. ویتینگ، 1386 ص 189
18. سایت خبری Iranian students news agency
19. Ahmadi. h. 2008. The sociology. Of deviance. Samt pudli sher second edition (Persian).

- Boston (najafi), H (2004). Islam and the sociology of the family, Qom: .20
institute of seminaries and universities, first edition (Persian).
- Bukharai, A. (2008). Lives off the Iranian sociology (emotional divorce), .21
Tehran pejhvak of publishing. (Persian).
- Ezazi, SH.(2008). Family sociology with an emphasis on the roil. Striker and .22
function of the family in modern times, Tehran: enlighten nment and
woman's studies, sinth edition (Persian).
- Goode, w.j (1979). The family and society vida nasehi, nashre, nashre ketab .23
printing. (Persian).
- <http://qudsonline.ir/news/235586/> .24سایت قدس آنلاین